

Yhteenveto 2/2005

Tapio Bergholm käsittelee artikkelissaan ´Maalaisliito murskattava?´ punamultahallituksen talouspoliittista välirikkoa 1953. Henkilöristiriitojen ja puoluejuonittelujen merkitystä on korostettu ja Kekkonen kolmannen hallituksen hajottaneita talouspoliittisia kiistoja on vähätelty, kun on kuvattu vuoden 1954 eduskuntavaaleja. Kuitenkin maalaisliiton ja sosiaalidemokraattien talouspoliittinen välirikko johti eduskunnan hajottamiseen.

Kimmo Rentola kysyy kolumnissaan ´Onko poliittisella historialla tulevaisuutta?´ Poliittisen historian yksi suuri vahvuus on ollut sen kyky puhutella sekä kansalaisia ja valtiojohtajia.

Petri Hakkarainen ja Katri Tanni käsittelevät Amerikan ja Australian historiaa. Katsauksessaan ´Nuoret amerikkalaiset ja vanha Eurooppa´ Hakkarainen katsoo, että erityisesti George W. Bushin ensimmäisen presidenttikauden kuluessa poliittinen kuilu Euroopan ja Yhdysvaltain välillä tuntui aika ajoin repeävän reilusti Atlanttia leveämmäksi. Historiantutkimuksen alalla transatlanttinen kriisi ei ainakaan vielä ole häirinnyt valtameren ylittävää liikennettä. Päinvastoin, uusi amerikkalainen historioitsijasukupolvi on tarttunut innolla vanhan mantereen lähimenneisyyteen.

Tanni on otsikoinut kirjoituksensa ´Etäisyyden tyrannia: Australian kylmä sota geopoliittisessa kontekstissa´. Hän pohtii, mitä historiallisia syitä ja yhtäläisyyksiä voidaan löytää Australian osallistumiselle Irakin sotaan ja sitä edeltäneisiin kylmän sodan aikaisiin sotiin, joita ei ole käyty Australian mantereella. Temaattisen kontekstin tarjoaa kylmän sodan ilmapiiri Tyynellä Valtamerellä ja ajallinen pääpaino on välittömässä toisen maailmansodan jälkeisessä ajassa, lähinnä 1950-luvussa.

Pekka Masosen päähenkilö on Leo Africanus (‘Nimeni on Leijona. Yksilö ja kulttuurien välinen liikkuvuus uuden ajan alun Välimerellä’). Harvan yksilön kohtalo kytkeytyy yhtä merkittäviin historiallisiin tapahtumiin ja ihmisiin kuin Leo Africanuksena tunnetun marokkolaisen seikkailijan elämä. Vaikka varmat tietomme hänen vaiheistaan rajoittuvat hänen Italian vuosiinsa 1518--27, tarjoaa hänen elämänkaarensa loistavan panoraaman uuden ajan alun Välimeren maailmaan, missä kulttuurien väliset rajat olivat kaikkea muuta kuin ylitsepääsemättömiä.

Osmo Kivinen ja Petri Poikus tarkastelevat yliopistojen 800-vuotista historiaa (‘Oppineiden privilegiot ja yliopistojen oikeuttaminen. Perustamisasiakirjat 1200-luvulta 2000-luvulle’). Perustamisasiakirjoissa on oikeutettu yliopistojen olemassaoloa likipitäen samanlaisin argumentein läpi historian. Akateemisen vapauden vaalinta ja vallankäyttäjille osoitettu lojaalius ovat kaksi teemaa, jotka esiintyvät asiakirjoissa toisiinsa nivoutuneena kaikkina aikoina.

Janna Kantolan ja Hanna Korsbergin aiheena on historiallisen henkilön esittäminen taiteen keinoin. Artikkelissaan ‘Uudelleen kirjoitettu runoilija – historiallisen henkilön elämäkerta näytelmänä ja näyttämöllä’ he pohtivat fiktion ja historian tulkintojen suhdetta runoilija Pentti Saarikoskea käsittelevän näytelmän ja teatteriesityksen pohjalta. Miten fiktiivinen, tulkinnallinen aines asettuu tai on asettumatta todellisen henkilöhistorian kehyksiin Saarikosken tapauksessa?

Lehdessä esitellään myös moniosaista *Suomen kansallisbiografiaa*. Kalevi Koukkunen katsoo katsauksessaan ‘Aakusta Östermaniin – suuret suomalaiset 2000-luvun biografiassa’, että Suomen kansallisbiografia on esitystavaltaan moderni ja rohkeakin. Henkilövalikoimaltaan se on niin kattava kuin voi toivoa. Se on edistysellinen erityisesti kahdessa suhteessa: naiset ovat siinä mukana kohdehenkilöinä ja kirjoittajinakin runsaslukuisemmin kuin missään aikaisemmassa vastaavassa teoksessa, ja

toiseksi populaarikulttuurin edustajat saavat viimeinkin ansaitsemansa paikan suomalaisessa kulttuurihistoriassa. Georg Luther tarkastelee kansallisbiografiaa sukututkijan näkökulmasta ('Pitäisikö tuntea sukuhistoriaakin?').